

Merak Ettikleriniz

Mesut Erol [merak.ettikleriniz@tubitak.gov.tr

İncir Ağaçları Neden Çiçek Açmaz?

Bilimsel sınıflandırmada kullanılan Latince adı *Ficus carica* olan yaygın incir, ismini Güney Ege bölgesinde yaşamış Karia uygarlığından alır. Taksonomi biliminin yani canlıları bilimsel olarak sınıflandırmanın kurucusu Carl Linnaeus bu ağaç türünü isimlendirdiğinde çiçeksiz olduğunu özellikle belirtmiştir.

İncir ağaçları diğer meyve ağaçları gibi çiçek açmaz. İncirin meyvesi aslında bir tür kapalı çiçektir ve bir incir ağacında ya yalnızca dişi çiçekler ya da yalnızca erkek çiçekler gelişir. İncir ağacı çiçeklerinin armut şekilli bir koza içerisinde tersyüz edilmiş bir şekilde açarak olgunlaşmasıyla incir meyvesi oluşur. Yüzlerce çiçek içeren bu yapıya *sikonyum* adı verilir. Her çiçek *aken* adı verilen sert kabuklu, yediğimizde çıtırdayan meyvelere dönüşür. Yani yediğimiz her bir incir aslında yüzlerce meyve içerir.

Tozlaşmanın gerçekleşmesi için erkek çiçeklerdeki çiçek tozlarının dişi çiçeklere taşınması gerekir. Çiçekleri neredeyse tamamen kapalı *sikonyum*'lar içerisinde hapsedilen dişi incir ağaçlarının tozlaşmasına ilek arıcığı (*Blastophaga psenes*) denilen ve yumurtalarını yalnızca erkek incir çiçeklerine bırakan bir yabanarısı türü yardımcı olur. Bu yabanarısının boyu 1,5 milimetre kadardır.

Dişi yabanarısı erkek incir ağacındaki incirlerin tepesindeki küçük açıklıktan içeri girip yumurtalarını çiçeklerin içine bırakır. Yumurtalar kışı burada geçirir. İlkbaharda dönüşüm geçirmiş olarak dışarı çıkan yabanarılarının vücutlarına çiçek tozları bulaşmış olur. Bu yabanarılarının dişileri yumurtalarını bırakacak yeni erkek incir çiçekleri aramaya başlar. Bu sırada komşu ağaçlardaki dişi incir çiçeklerini de ziyaret ederler. Dişi incirlerin de tepesinde bir açıklık bulunur. Yabanarıları buradan içeri girer. Ancak, dişi incir çiçeklerinin yapısı erkeklerinkilerden farklı olduğu için yabanarıları, dişi çiçeklere yumurtalarını bırakamayıp geri çıkarlar. Ama bazıları da kanatları ve antenleri kırıldığı için geri çıkamaz ve incir meyvesinin içinde kalırlar. Bu sırada vücutlarına yapışmış olan çiçek tozlarını dişi çiçeklere bulaştırırlar ve tozlaşma gerçekleşmiş olur. Sonrasında tohumlar gelişmeye başlar. Çoğumuzun severek yediği lezzetli incir meyveleri sadece dişi incirlerdir.

Kaynaklar

Cook J. M., & West S. A. (2005, Aralık). Figs and fig wasps. *Current Biology*, 15-24 huffpost.com/entry/what-are-figs_n_57 bc3dc5e4b03d51368a989a